

ZÁKLADNÍ ŠKOLA SVITAVY, NÁM. MÍRU 73

Dlouhodobý plán péče o nadané a mimořádně nadané žáky

září 2018

1. Úvod

Základní škola Svitavy, nám. Míru 73 prosazuje a trvale uplatňuje v rámci inkluzivního vzdělávání nejen podporu dětí ohrožených školním neúspěchem, ale také aktivní přístup k talentovaným žákům, tak aby jejich přirozené vlohy nezůstaly nevyužité.

Rozvoj a podpora mimořádných schopností by měla být zajištěna a organizována tak, aby nebyla jednostranná a neomezila pestrost a šíři obvyklé vzdělávací nabídky.

Ke vzdělávacím potřebám žáka s mimořádným nadáním se vyjadřuje školské poradenské zařízení. Individuální vzdělávací plán (dále IVP) je vypracován po nástupu mimořádně nadaného dítěte do školky / školy, nejpozději však do 1 měsíce po zjištění jeho nadání.

Nadané dítě se rozvíjí rychleji než většina vrstevníků. Pro tento rozvoj je potřeba ve škole zajistit organizační, materiální a personální podmínky.

2. Právní rámec

Předpisy, které upravují přístup k nadaným a mimořádně nadaným dětem:

Zákon č. 516/2004 Sb., konkrétně v §17 – 19.

Vyhláška č. 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

Opatření MŠMT č.j.: MŠMT-28603/2016 a ŠVP PV se zapracovanými změnami v souladu s RVP ZV dle Opatření MŠMT č. j.: MŠMT-38628/2016-1.

3. Potřeby talentovaných žáků

V běžné třídě se nadaní žáci mohou začít nudit, protože didaktické postupy potřebné pro osvojení učiva u většiny jejich spolužáků, jsou pro ně často zdoluhavé a mnohdy zbytečné. Nadané a mimořádně nadané děti chápou rychleji, nepotřebují k osvojení učiva tolik fixačních a memorizačních cvičení, potřebují vyšší tempo výuky a přitom dostatek samostatnosti a vlastní aktivity.

Talentované děti:

- jsou zvědavé
- umí odpovídat a kladou další otázky
- jsou sebekritické
- jsou vytrvalé
- využívá informace, umí s nimi pracovat
- jsou tvořivé, mají neobvyklé nápady
- zabývají se detaily
- jsou samostatné, často pracují samy
- v mnoha ohledech nepotřebuje vysvětlování
- tíhne ke starším dětem
- vytváří nová řešení, hledá vlastní cesty

Výuka nadaných dětí by měla být stimulující a dostatečně náročná. Nadaní jsou nezávislí jedinci, kteří ocení větší samostatnost. Vyžadují spíše divergentní, kreativní a abstraktní úlohy. Výuka by měla být založena z velké části na zkušenostním učení.

Péče o nadané děti klade obrovské nároky na učitele, zejména, má-li vzdělávat tyto žáky v běžné třídě.

Takový pedagog má být nadprůměrně inteligentní, má kulturní a intelektuální rozhled. Měl by znát podstatu nadání a potřeby nadaných, dokázat nadané žáky identifikovat, umět rozvíjet či vybírat vhodné metody a materiály pro výuku nadaných. Měl by být velmi tolerantní a být schopen učit individualizovaně, pracovat s nadanými z různých etnických skupin, a být jim dobrým rádcem a průvodcem.

Pedagog musí znát možnosti identifikování a diagnostikování nadaných dětí, a ovládat postupy a metody, které mohou ve své třídě využít pro jejich rozvoj.

4. Vyhodnocení pilotního programu „Dejme šanci nadaným“

Ve školním roce 2017 – 2018 jsme se rozhodli uspořádat pro žáky 3. ročníků.

Začali jsme s přednáškou pro učitele prvního stupně, při které byly pedagožky blíže seznámeny s charakteristikami nadaných dětí a možnými mýty spojenými s touto tematikou. Přednáška obsahovala i diskuzi, v rámci které se mohli účastníci ptát na podrobnosti a sdílet názory a zkušenosti.

Další částí programu byla přednáška pro rodiče žáků třetích tříd se stejnou tematikou, rodiče byli o této přednášce předem informováni na webových stránkách školy a ze žakovských knížek. Přednáška se konala 7. 3. 2018. v 15.00. Pro minimální účast se přednáška nekonala.

Rozhodli jsme se informovat rodiče o termínu další schůzky prostřednictvím třídních konzultací. Informační schůzky se zúčastnilo 8 zákonných zástupců. Termín další schůzky pro rodiče byl 18. 4. 2018. v 15.30. Proběhla krátká diskuse, v níž jsme informovali rodiče o průběhu programu Dejme šanci nadaným.

Následně proběhl program pro žáky třetích tříd zaměřený na seznámení našich žáků s tematikou nadaných dětí.

Součástí programu byl dotazník formulovaný v podobě pohádkového příběhu, který obsahoval jednotlivé vlastnosti nadaných dětí a spolužáci tak měli možnost nominovat ty ze svých řad (včetně sebe), kteří podle nich tyto podmínky splňují. Druhou částí programu bylo promítání epizody Simpsonovi s tematikou osamělosti a vyčlenění nadaných dětí (Simpsonovi na prázdninách), následované diskuzí o daném tématu.

Dalším bodem programu bylo seznámení třídních učitelek s 3tími třídami se škálou zahrnující potřebné charakteristiky a jejich zhodnocení a případné nominování vytipovaných žáků.

Po vyhodnocení dotazníků od žáků a škál od třídních učitelů jsme vybrali jednotlivce, kteří vycházeli ve většině případů u žáků a shodovali se s nominacemi učitelů. Vybraným dětem byl administrován test TIM pro matematicky nadané. Záměrem bylo odhalit případné matematické nadání. Testy neprokázaly žádné výraznější odchylky od normy. Některé děti sdíleli, že pro ně byl test příliš náročný, což odpovídá výsledkům.

Závěrem jsme uspořádali ještě kruh s dětmi, které se účastnily testu, abychom jim mohli poskytnout pozitivní zpětnou vazbu a vysvětlit účel testu, probrat s nimi dojmy.

Protože se neprokázalo nadání u žádného spolužáka prostřednictvím našeho zvoleného postupu, nemáme dostatečné podklady proto, abychom kontaktovali PPP, což je další krok v tomto programu.

Shrnutí:

Program pro třetí třídu hodnotíme jako příliš dlouhý. Příští školní rok doporučujeme rozdělit program do dvou částí, aby děti nebyly zahlceny.

Přednáška pro rodiče se pro neúčast zrušila. Je důležité příští rok vymyslet jakým způsobem by se dali kontaktovat a zapojit rodiče, jak je informovat. Je potřeba sehnat diagnostické škály jak pro rodiče, tak i pro učitele. Zvážit, zda nepodložit diagnostiku nadání testy, které provádí MENSA.

Promyslet, jak následně pracovat se žáky, u kterých bylo zjištěno potencionální nadání. Zatím byly nakoupeny pomůcky do předmětů na 1. i 2. stupeň. Jedná se o karty, které jsou rozděleny podle úrovně znalostí a slouží zejména k procvičování a zpevňování učiva.

Program Dejme šanci nadaným nám ukázal cestu a odhalil možná úskalí. Získali jsme zkušenosti, jak postupovat při identifikaci nadaných žáků. Jsme připraveni dát jim plnou podporu a hlavně víme, že v podobném úsilí má smysl pokračovat.

5. Harmonogram postupu v každém školním roce

termín	činnost
září	informovat o této problematice rodiče, a to vždy při první třídní schůzce
říjen	- nominační procesy, vyhledávání talentovaných žáků v běžném vyučovacím procesu (využití vlastních dotazníků, individuálních rozhovorů s žáky, rodiči, dalšími učiteli, vedoucími zájmových útvarů, trenéry, učiteli ZUŠ, testů dětských dovedností) - aktualizace seznamů nadaných dětí a žáků ve všech ročnících
listopad - leden	- věnovat vytipovaným dětem zvýšenou a systematictější pozornost - poskytnout vytipovaným žákům možnost vlastního rozvoje aplikací vhodných metod výuky - založit si portfolio, kam si učitelé daného předmětu budou zakládat kopie úspěšných prací, diplomů, ocenění, případně vést poznámky o účasti v soutěžích či přehlídkách, umístění a další informace
únor	- informovat rodiče vytipovaných dětí, nabídnout jim možnost vyšetření v PPP - v případě doporučení PPP zpracovat IVP pro mimořádně nadané dítě - nabídnout účast v kroužcích pro nadané žáky
červen	vyhodnotit péči o nadané žáky

Průběžně všichni učitelé:

- seznámení pedagogů s aktualizovaným materiálem Plán péče o nadané a mimořádně nadané žáky
- pracovat s literaturou a ostatními metodickými materiály k této problematice.
- účast na vzdělávání k této problematice
- zapojovat děti do vědomostních a logických soutěží (Logická olympiáda, FVTP, Pangea apod.)
- doplňovat a obnovovat složku materiálů, pomůcek, časopisů, které budou vyučující při své práci využívat, doporučovat nákup literatury a pomůcek
- vyhodnocovat péči o nadané žáky, aktualizovat jejich seznamy

6. Cíle podpory talentovaných žáků

- identifikace nadaných žáků
- servis školy rodičům nadaných žáků
- spolupráce s poradenskými pracovišti

- u prokázaného nadání a mimořádného nadání nabídnout žákům Individuální vzdělávací plán pro rozvoj jejich talentu
- nabídka zájmové činnosti – škola nabízí každoročně několik kroužků pro nadané děti (Robotika, Klub deskových her a zábavné logiky, Programování hrou, Počítačová animace aj.)
- trvalá a dlouhodobá podpora rozvoje nadání

7. Závěr

Naše základní škola se již několik let zabývá podporou nadaných žáků. Díky tomuto plánu se učitelé i rodiče seznámí nejen se základy problematiky vývoje nadaných dětí, ale také se systémem péče o ně. Postupně zavádíme postupy vyhledávání talentovaných žáků na škole a snažíme se podpořit jejich další rozvoj tak, aby jejich přirozené vlohy byly maximálně využity.